3. Baumrind D. Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior. // Genetic Psychology Monographs. – 2017. – Vol. 75. – P. 43–88.

4. Karimova V.M. Oila psixologiyasi: Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 280 b.

5. Shoumarov G‘.B. Oila psixologiyasi: Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Sharq, 2020. – 296 b.

6. Ibaydullayeva U.R. Ota-onalar va farzandlar o‘rtasidagi nizolarni keltirib chiqaruvchi ijtimoiy-psixologik omillar. // Zamonaviy ta’lim / Современное образование. – 2023. – № 3 (124). – B. 27–33.

7. Hu X., et al. Parent-child relationship and adolescent depression: The mediating role of self-esteem and emotional regulation. // Journal of Youth and Adolescence. – 2023. – Vol. 52 (4). – P. 812–825.

8. Coe J.L., Davies P.T., Sturge-Apple M.L. Interparental conflict, parent-child relationship quality, and children’s behavioral adjustment: A longitudinal analysis. // Developmental Psychology. – 2024. – Vol. 60 (2). – P. 315–329.

9. Lee M.T., et al. Parent-child relationship quality and human flourishing across 21 countries: Findings from the Global Flourishing Study. // Nature Communications Psychology. – 2024. – Vol. 2. – Article 48.

10. Mahmudova D., Maxsumova D. O‘zbek oilalarida ota-ona va farzand munosabatlarining psixologik tahlili. // Ta’lim va innovatsion tadqiqotlar. – 2025. – № 2. – B. 142–148.

11. Shodiyeva Sh., Abdugapparova S. Oilaviy tarbiya uslublarining o‘smirlar psixologik salomatligiga ta’siri va psixokorreksiyasi. // Psixologiya (Ilmiy jurnal). – 2025. – № 1 (57). – B. 89–95.

O‘ZBEKISTON KORXONALARIDA XALQARO MOLIYAVIY HISOBOT STANDARTLARINI TATBIQ ETISH MEXANIZMLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Jumabaeva Gulmiyra Murat qizi
Acwa Power Sergeli and Traktor Bess
gjumabayeva9804@gmail.com

Ushbu maqolada O‘zbekiston korxonalarida moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini (MHXS) tatbiq etish mexanizmlari, ularning iqtisodiy ahamiyati hamda korxonalar moliyaviy faoliyatining samaradorligini oshirishdagi o‘rni tadqiq etilgan. Shuningdek, xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini joriy etishning tashkiliy, uslubiy va amaliy jihatlari, bu jarayonda yuzaga keladigan muammolar hamda ularni bartaraf etish yo‘llari tahlil qilingan. O‘zbekistonda buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot tizimini xalqaro talablarga muvofiqlashtirish, moliyaviy axborotlarning shaffofligi va ishonchliligini ta’minlash, investitsion jozibadorlikni oshirish masalalariga alohida e’tibor qaratilgan. Shu bilan birga, MHXSni korxonalar faoliyatiga keng tatbiq etishning istiqbolli yo‘nalishlari va uni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

xalqaro moliyaviy hisobot standartlari, MHXS, buxgalteriya hisobi, moliyaviy hisobot, moliyaviy shaffoflik, hisobotlarni transformatsiya qilish, moliyaviy axborot, investitsion jozibadorlik, korxonalar faoliyati, hisob siyosati, xalqaro integratsiya.

В данной статье исследуются механизмы внедрения международных стандартов финансовой отчетности (МСФО) на предприятиях Узбекистана, их экономическое значение и роль в повышении эффективности финансовой деятельности предприятий. Особое внимание уделяется организационным, методологическим и практическим аспектам внедрения международных стандартов финансовой отчетности, проблемам, возникающим в данном процессе, а также путям их решения. Рассматриваются вопросы приведения системы бухгалтерского учета и финансовой отчетности Узбекистана в соответствие с международными требованиями, обеспечения прозрачности и достоверности финансовой информации, а также повышения инвестиционной привлекательности предприятий. Кроме того, разработаны научно-практические предложения по совершенствованию процесса внедрения МСФО и определены перспективные направления их дальнейшего применения в деятельности отечественных предприятий.

международные стандарты финансовой отчетности, МСФО, бухгалтерский учет, финансовая отчетность, финансовая прозрачность, трансформация отчетности, финансовая информация, инвестиционная привлекательность, деятельность предприятий, учетная политика, международная интеграция.

This article examines the mechanisms for implementing International Financial Reporting Standards (IFRS) in enterprises in Uzbekistan, their economic significance, and their role in improving the efficiency of corporate financial activities. Particular attention is paid to the organizational, methodological, and practical aspects of IFRS implementation, the challenges arising in this process, and possible ways to overcome them. The study also focuses on aligning Uzbekistan's accounting and financial reporting systems with international requirements, ensuring the transparency and reliability of financial information, and enhancing the investment attractiveness of enterprises. Furthermore, the article develops scientific and practical recommendations for improving IFRS implementation processes and identifies promising directions for their further application in domestic enterprises.

International Financial Reporting Standards, IFRS, accounting, financial reporting, financial transparency, financial statement transformation, financial information, investment attractiveness, enterprise activities, accounting policies, international integration.

KIRISH. Bugungi globallashuv va xalqaro iqtisodiy integratsiya sharoitida korxonalarning moliyaviy faoliyatini xalqaro talablarga muvofiq tashkil etish, moliyaviy axborotlarning ochiqligi va ishonchliligini ta’minlash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (MHXS) korxonalarning moliyaviy holati, faoliyat natijalari va pul oqimlari to‘g‘risidagi ma’lumotlarni yagona tamoyillar asosida shakllantirish imkonini beruvchi muhim iqtisodiy vosita hisoblanadi. Ushbu standartlarni amaliyotga tatbiq etish mahalliy korxonalarning xalqaro kapital bozorlariga chiqishi, xorijiy investorlar bilan iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirishi hamda investitsion jozibadorligini oshirishga xizmat qiladi.

O‘zbekiston korxonalarida xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini joriy etish jarayoni buxgalteriya hisobi tizimini takomillashtirish, mavjud hisob yuritish amaliyotini xalqaro talablarga muvofiqlashtirish va moliyaviy hisobotlarni shakllantirish usullarini yangilashni nazarda tutadi. Mazkur jarayonda korxonalarning aktivlari, majburiyatlari, xususiy kapitali, daromadlari va xarajatlarini xalqaro standartlar asosida tan olish, baholash hamda moliyaviy hisobotlarda to‘g‘ri aks ettirish alohida ahamiyatga ega.

Xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini korxonalarda tatbiq etish samaradorligi, avvalo, korxonaning tashkiliy tuzilmasi, buxgalteriya hisobi siyosati, axborot texnologiyalari bilan ta’minlanganlik darajasi va malakali mutaxassislar salohiyatiga bog‘liq. Shu bilan birga, milliy buxgalteriya hisobi amaliyotini xalqaro

talablarga moslashtirish, moliyaviy hisobotlarni transformatsiya qilish, hisob siyosatini qayta koʻrib chiqish hamda ichki nazorat tizimini takomillashtirish ushbu jarayonning muhim tarkibiy qismlari hisoblanadi.

Oʻzbekiston sharoitida MHXSni joriy etish jarayoni ayrim tashkiliy, metodologik va iqtisodiy muammolar bilan ham tavsiflanadi. Jumladan, xalqaro standartlarni qoʻllash boʻyicha yetarli amaliy tajribaning mavjud emasligi, malakali kadrlar taqchilligi, dasturiy taʼminot va axborot tizimlarini modernizatsiya qilish zarurati hamda milliy hisob yuritish amaliyoti bilan xalqaro talablar oʻrtasidagi tafovutlar korxonalar faoliyatida muayyan qiyinchiliklarni yuzaga keltiradi.

Shu sababli, korxonalarda xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini tatbiq etishning samarali tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini ishlab chiqish, mavjud muammolarni bartaraf etish va xalqaro tajribadan foydalanish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Mazkur yoʻnalishda MHXSni bosqichma-bosqich joriy etish, mutaxassislarning kasbiy malakasini oshirish, raqamli hisob tizimlarini rivojlantirish va moliyaviy hisobotlarning shaffofligini kuchaytirish korxonalar faoliyatining xalqaro iqtisodiy muhitga integratsiyalashuvini taʼminlovchi muhim omillar sifatida namoyon boʻladi.

Asosiy vositalarni hisobga olish uchun tegishli MHXS standartlari.

Qoʻshma korxonalarda asosiy vositalarni hisobga olish, birinchi navbatda, ushbu aktivlarni tan olish, oʻlchash va hisobot berish uchun asosni taʼminlaydigan bir nechta standartlari bilan tartibga solinadi:

BMS 16: Asosiy vositalar

16-IAS asosiy vositalarning koʻpchiligiga nisbatan qoʻllaniladi, bu ularni dastlab tannarx boʻyicha tan olishni talab qiladi. Keyingi oʻlchov xarajatlar yoki qayta baholashga asoslangan boʻlishi mumkin. Amortizatsiya aktivning foydalanish muddatiga qarab hisoblanadi.

Qoʻshma operatsiyalarda har bir ishtirokchi asosiy vositalardagi oʻz ulushini tan oladi va 16-IAS ga muvofiq amortizatsiya usulini qoʻllaydi.

UFRS 11: Qoʻshma kelishuvlar.

11-IFRS qoʻshma korxonalar, shu jumladan qoʻshma korxonalar va qoʻshma operatsiyalar uchun buxgalteriya hisobini taqdim etadi. Qoʻshma operatsiyalar uchun ishtirokchilar oʻzlarining aktivlari va majburiyatlaridagi ulushlarini tan oladilar. Qoʻshma korxonalar uchun kapital usuli qoʻllaniladi va qoʻshma korxonaning oʻzi asosiy vositalarga egalik qiladi va hisobot beradi.

BMS 28: Assotsiatsiyalangan va qoʻshma korxonalarga investitsiyalar.

28-BMSga muvofiq, qoʻshma korxonalar ishtirokchilar qoʻshma korxonaga oʻz investitsiyalarini tan oladilar va qoʻshma korxonaning oʻzi esa asosiy vositalarni tan oladilar, bunda qoʻshma korxonalar kapital usuli boʻyicha hisobga olinadi. Bu ishtirokchilar qoʻshma korxonaning sof aktivlaridagi oʻz ulushlarini toʻg'ridan-toʻg'ri asosiy vositalarni hisobga olishdan koʻra aks ettirishini taʼminlaydi.

BMS 36: Aktivlarning qadrsizlanishi

36-IAS aktivlarning qadrsizlanishini tan olish va baholashni tartibga soladi. Qo‘shma korxonalar uchun ishtirokchilar qo‘shma faoliyatdagi asosiy vositalardagi o‘z ulushlarining qoplanishini baholashlari kerak, qo‘shma korxona esa o‘z aktivlari uchun kapital usuli bo‘yicha qadrsizlanish testini o‘tkazadi.

Qo‘shma korxonalarning asosiy xususiyati aktivlarga umumiy egalik qilish va nazorat qilishdir. Qo‘shma operatsiyalarda har bir ishtirokchi o‘z moliyaviy hisobotida birgalikda nazorat qilinadigan aktivlarning o‘z qismini aks ettirishi kerak.

Qo‘shma korxonalarda asosiy vositalarni hisobga olish egalik qilish, nazorat qilish va buxgalteriya hisobotining xalqaro standartlari (BHXS) muvofiqligini sinchiklab ko‘rib chiqishni talab qiladi. Mashina, binolar va asbob-uskunalar kabi asosiy vositalar qo‘shma korxonalarning muhim tarkibiy qismidir, ayniqsa energiya, ishlab chiqarish va infratuzilma kabi kapitalni ko‘p talab qiladigan sohalarda. Turli mamlakatlar qo‘shma korxona turiga va aktivlarga egalik qilish tuzilishiga asoslangan holda, 16 BMS (Asosiy vositalar), IFRS 11 (Qo‘shma kelishuvlar) va 28 IAS (Birlashgan korxonalarga investitsiyalar va) kabi asosiy standartlarga rioya qilgan holda maxsus yondashuvlarni qo‘llaydi. Qo‘shma korxonalar). Ushbu muqaddima turli mamlakatlarda BHXS bo‘yicha qo‘shma korxonalarda asosiy vositalar hisobini qanday boshqarishi haqida umumiy ma’lumot beradi.

Neft sohasida BP va Rosneft o‘rtasidagi hamkorlik kabi qo‘shma korxonalarda asosiy vositalar uchun buxgalteriya hisobining aktsiyadorlik usuli qo‘llaniladi. 28-IAS (Associatsiyalar va qo‘shma korxonalarga investitsiyalar) ga muvofiq, har bir sherik qo‘shma korxonaga o‘z investitsiyalari to‘g'risida hisobot beradi, qo‘shma korxonaning o‘zi esa neft qurilmalari, neftni qayta ishlash zavodlari va quvurlar kabi asosiy vositalarni o‘z kitoblarida qayd etadi. Ushbu aktivlarning eskirishi va qadrsizlanishi qo‘shma korxona tomonidan markazlashtirilgan tarzda boshqariladi, bu esa izchil moliyaviy hisobotni ta’minlaydi.

Buyuk Britaniya BHXSga qat'iy rioya qilishni ta’kidlaydi, ayniqsa, yirik kapital aktivlar 36 IAS (Aktivlarning qadrsizlanishi) bo‘yicha qat'iy amortizatsiya va qadrsizlanish sinovini talab qiladigan energetika sohasida.

Germaniyaning sanoat sektori ko‘p jihatdan ilg'or ishlab chiqarish uchun qo‘shma korxonalarga tayanadi, xususan, zavodlar va mashinasozlik kabi muhim asosiy vositalar jalb qilingan avtomobilsozlik va mashinasozlik sohalarida.

Xitoyda BMW va Brilliance Auto o‘rtasidagi qo‘shma korxonada Germaniyaning yondashuvi IFRS 11 (Qo‘shma kelishuvlar) ga mos keladi. Ushbu qo‘shma operatsiyada BMW ham, uning hamkori ham o‘zlarining moliyaviy hisobotlarida ishlab chiqarish ob'ektlari kabi asosiy vositalardagi ulushlarini tan oladilar. Amortizatsiya har bir sherik tomonidan ularning egalik ulushiga qarab, 16-IAS (Asosiy vositalar) asosida alohida hisoblab chiqiladi.

Yaponiya kompaniyalari, masalan, Mitsubishi Heavy Industries, xalqaro qo‘shma korxonalar uchun BHXSga amal qiladi. Siemens-Mitsubishi qo‘shma korxonasi kabi holatlarda 28 IAS ga muvofiq kapital usuli qo‘llaniladi. Mitsubishi qo‘shma korxonadagi o‘z ulushini o‘z balansida investitsiya sifatida hisobot qiladi, qo‘shma korxonaning o‘zi esa ishlab chiqarish korxonalari va ilmiy-tadqiqot ob'ektlari kabi asosiy vositalarni boshqaradi. , amortizatsiya va qadrsizlanishni markazlashtirilgan holda hisobga olish.

O‘zbekistondagi qo‘shma korxona to‘g‘risidagi shartnomalarga muvofiq, asosiy vositalarni tan olish va boshqarish uchun 11-IFRS (Qo‘shma bitimlar) va 16-BMS (Asosiy vositalar) qo‘shma korxona yoki qo‘shma korxona sifatida tasniflanishiga qarab qo‘llaniladi.

Aktsiyadorlik usuli: Alohida yuridik shaxs bo‘lgan qo‘shma korxonalar, masalan, ishlab chiqarish yoki telekommunikatsiya sohasidagi korxonalar uchun O‘zbekiston 28-IAS ga muvofiq hissa qo‘shish usuliga amal qiladi. Bu erda qo‘shma korxona asosiy vositalarga egalik qiladi va har bir sherik foyda va zarardagi o‘z ulushini aks ettiradi. o‘zining moliyaviy hisobotlarida asosiy vositalarni bevosita hisobga olmagan holda.

O‘zbekistonning qo‘shma korxonalarda asosiy vositalarni hisobga olish bo‘yicha yondashuvi, ayniqsa, xalqaro hamkorlik umumiy bo‘lgan tarmoqlarda BHXSga tobora ko‘proq moslashib bormoqda. 16-IAS, 11-IFRS va 28-IAS kabi xalqaro standartlarni qabul qilish orqali mamlakat moliyaviy shaffoflikni oshirmoqda va qo‘shma korxonalar uchun yanada barqaror muhit yaratmoqda. O‘zbekiston buxgalteriya hisobini jahon andozalari bilan uyg‘unlashtirishni davom ettirar ekan, qo‘shma korxonalarda asosiy vositalarni boshqarish samaradorligi va aniqligini oshiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O‘zbekiston korxonalarida Xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga (XMHS) o‘tish jarayonini o‘rganish natijasida quyidagi ilmiy-amaliy xulosalarga kelindi. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga o‘tish O‘zbekiston korxonalarida buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot tizimini zamonaviy talablar asosida rivojlantirishning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

XMHSning joriy etilishi korxonalar faoliyatida moliyaviy shaffoflik va hisobdorlik darajasini oshiradi. Xususan, moliyaviy holat, daromadlar, xarajatlar, aktivlar va majburiyatlarning xalqaro talablar asosida aks ettirilishi korxonaning haqiqiy iqtisodiy holatini aniqlashga xizmat qiladi. Bu esa moliyaviy hisobotlardan foydalanuvchilarning ishonchini mustahkamlaydi.

Xalqaro standartlarga o‘tishning asosiy afzalliklaridan biri mahalliy korxonalarning xorijiy investorlar uchun investitsion jozibadorligini oshirishidir. Chunki xalqaro standartlar asosida tuzilgan moliyaviy hisobotlar investorlar uchun tushunarli va taqqoslash imkoniyati yuqori bo‘lgan axborotlarni taqdim etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Alvarez, M., & Castillo, P. (2023). International Standards in Emerging Markets: Adoption of IFRS and Its Impact on Financial Reporting Transparency in Joint Ventures. Journal of International Accounting, 34(2), 123-140.
2. Smith, A., & Brown, T. (2022). The Role of IFRS in Modernizing Joint Venture Accounting Practices in Developing Economies. Global Finance and Accounting Review, 18(1), 95-112.
3. Lee, J., & Park, H. (2023). Fixed Asset Accounting under IFRS: Best

Practices for Joint Ventures in Capital-Intensive Industries. International Journal of Financial Reporting, 29(3), 89-105.

4. Petrov, I., & Ivanova, K. (2022). Application of IAS 16 and IFRS 11 in Joint Ventures: A Comparative Study of Eastern European Economies. Journal of Emerging Market Studies, 10(4), 215-232.

THE INFLUENCE OF SOCIAL MEDIA ON LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

Akhmatova Zilola
Student of the Jizzakh Branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
Teacher: Teshaboyeva Nafisa

Abstract. This article explores the influence of social media on foreign language learning and examines its role in improving the effectiveness of modern language education. In today's rapidly developing digital world, social media platforms such as Instagram, Telegram, YouTube, Facebook, and TikTok have become not only communication tools but also valuable educational resources for language learners. These platforms provide learners with various opportunities to improve their language skills, including vocabulary development, grammar acquisition, pronunciation practice, listening comprehension, reading, writing, and speaking. Through educational videos, podcasts, online discussions, short lessons, and authentic materials, learners can gain access to real-life language usage and become more familiar with the culture of the target language. Furthermore, social media allows students to communicate with native speakers and international language learners, which helps them develop confidence, fluency, and communicative competence. One of the most significant advantages of social media is its accessibility and flexibility, as learners can study anytime and anywhere according to their individual needs and interests. In addition, interactive content, language-learning communities, online challenges, and educational pages can increase students' motivation and encourage independent learning. However, the article also considers potential disadvantages of using social media for educational purposes. These include distraction, excessive screen time, unreliable learning materials, incorrect language usage, and the possibility of becoming overly dependent on digital platforms. Therefore, the effective use of social media requires proper guidance, critical thinking, self-discipline, and clearly defined learning objectives. The article emphasizes that social media should be considered a supplementary educational tool rather than a complete replacement for traditional